

LIKABEHANDLINGSPLAN och PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

utifrån diskrimineringslagen (2008:567)
och skollagen(2010:800)

Gäller läsåret 19/20
Antagen 2019-06-19

Innehållsförteckning

1. Syfte och mål	3-7
2. Utvärdering av föregående plan	8
3. Elevers deltagande i planarbetet	9
4. Främjande arbete	10
5. Förebyggande arbete	11
6. Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	12
7. Åtgärdande arbete	13-14
8. Förankring, hur görs planen känd?	15
9. Uppföljning och utvärdering	16

Bilagor:

1. Identifiering av diskriminering/kränkning	17
2. Samtal med den diskriminerade/kränkte	18-19
3. Samtal med den som diskriminerar/kränker	20-21
4. Samtal med vårdnadshavare	22
5. Uppföljning	23
6. "Blomman"	24
7. Trivselregler	25

Litteraturlista:

- Skolverket. (2011) Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet 2011
Diskrimineringsombudsmannen. (2009) Förebygga diskriminering och kränkande
behandling i skolan
Skolverket. (2012) Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.
Skolverkets allmänna råd.
Sveriges Rikes Lag. (2011). Norstedts Juridik.

1. Syfte och mål

Både diskrimineringslagen och kap 6 i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. De ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Skolan ska varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en likabehandlingsplan (enl. 3 kap 16 § diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enl. 14a kap 8 § skollagen). Planen kan sammanföras till en, så länge innehållet uppfyller lagarnas krav.

Barn kommer i följande text att benämnas som elev eller elever.

Likabehandlingsarbetet handlar om att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg skolvardag är en förutsättning för att eleverna ska lära och utvecklas. Det goda mötet, d v s ett respektfullt bemötande mellan elev-elev, elev-vuxen, vuxen-elev och vuxen-vuxen, är grunden till detta.

Både skolans personal och elever kan göra sig skyldiga till kränkningar och trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen och/eller skolan. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett

- kön
- könsöverskridande identitet och uttryck
- sexuell läggning
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsförmåga
- ålder

Förklaring av begrepp

Diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner. En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än annan i jämförbar situation. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad indirekt diskriminering. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar någon av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Inget krav på uppsåt

Man behöver inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till diskriminering eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Diskrimineringsgrunder enl. diskrimineringslagen

Kön

Skolan skall förebygga och förhindra könsdiskriminering. Skolan skall också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier av elever.

Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en elevs könstillhörighet.

Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong.

Även transsexuella, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Elever får inte diskrimineras eller trakasseras i skolan på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Stenhamreskolan F-6

Könsöverskridande identitet eller uttryck innebär att någon inte identifierar sig som kvinna eller man, eller bryter mot föreställningen om hur kvinnor och män, flickor och pojkar förväntas vara och se ut.

Sexuell läggning

Skolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. I denna diskrimineringsgrund ingår begreppet homofobi, d v s en ideologi med stark negativ syn på homo- och bisexuella personer. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och allas lika rättigheter.

Etnisk tillhörighet

Skolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet.

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet enligt skollagen.

Religion och annan trosuppfattning

Skolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning. Skolan får inte missgynna någon elev på grund av hans eller hennes religion.

Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, t ex buddism eller ateism. Den anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Funktionshinder

Skolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder.

Funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella.

Funktionshinder kan uppstå till följd av en sjukdom eller något annat tillstånd. Den kan också uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada.

Som funktionshinder räknas sådana som syns, som att man använder rullstol, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, ADHD och dyslexi.

Ålder

Elever får inte diskrimineras eller trakasseras i skolan på grund av ålder. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla.

Särbehandling är dock tillåten t ex vid indelning av grupper utifrån eleverna ålder, om det finns stöd för det i skollagen eller skolförordningen.

Skollagen (2010:800)

Av Skollagen, framgår att skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar i skolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde. Skolan ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden, och årligen upprätta en **plan mot kränkande behandling** av barn och elever.

Denna lag klargör att det är skolans ansvar att se till att eventuella trakasserier, diskriminering och annan kränkande behandling upphör.

En likabehandlingsplan skall upprättas, och utvärderas årligen i skolans kvalitetsredovisning. Rektor är ansvarig för detta.

I Lgr 11, läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet står att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglar verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. I begreppet kränkande behandling inkluderas mobbing.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkningar.

Det är alltid den kränkte som avgör om han/hon blivit utsatt för kränkning. Kränkningarna skall varken förstoras eller förminsкас.

Mobbing är när en eller flera personer systematiskt, vid upprepade tillfällen under viss tid, trakasserar en annan person fysiskt, psykiskt eller båda delarna. Utfrysning och social isolering är en form av mobbing, liksom en upprepade negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, såsom

- mobbing
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn, meddelanden på olika webbplatser)

Brottsbalken 16 kap 8 paragrafen säger att:

Den som i uttalande eller i annat meddelande som sprids, hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning, döms för hets mot folkgrupp till fängelse i högst två år, eller om brottet är ringa, till böter.

2. Utvärdering av föregående plan

Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl som de som inte genomförts.
Redogör för utvärdering, huruvida åtgärderna har gjort att ni nått målet.
Redogör för hur ni vill gå vidare utifrån utvärderingen.

Främjande genomförda insatser:

Skola;

- Undervisning i klasserna angående sexuella trakasserier, stopp min kropp, härskartekniker, grooming samt hat på nätet.
- Diskussioner samt övningar klassvis utifrån dessa teman.

Fritids;

- Styrda lekar på rasterna, "Let's dance" i aulan för låg- och mellanstadiet en gång i veckan.
- Fortbildning angående könsstympling för personal.

Förebyggande insatser:

Skola;

- Punktmarkerade insatser under raster samt styrda rastaktiviteter.
- Satt upp sanitetsbehållare på samtliga toaletter samt skyltar om var mensskydd finns.
- Brevlåda för anmälan av likabehandlingsärende uppsatt.
- Föreläsning om nätmobbning av Friends för personal, elever och föräldrar.

Fritids;

- Styrda rastaktiviteter.

Utvärdering:

Utifrån de ärenden som kommit in till likabehandlingsgruppen så har analys gjorts och vi ser att tidigare fokusområden såsom "vett och etikett på nätet", "härskartekniker", "sexuella trakasserier" fortfarande är aktuella. Dessutom tillkom "Hat på nätet" samt "Grooming".

Samtliga områden som genomförts har höjt kompetensen hos eleverna och pedagogerna. Vi ser också en minskning av ärenden i de aktuella områdena efter genomförd insats.

Föreläsningen av Friends var informativ och uppskattad av personal, samarbetet fortsätter.

3. Elevers deltagande i planarbetet

Redogör för hur eleverna har varit med om att upprätta, följa upp och se över aktuell plan.

Elever i åk 1 och 4 genomför varje ht en trygghetsvandring tillsammans med pedagog. Under vandringen ska eleverna uppmärksamma platser som känns otrygga. Efter vandringen skriver klassen ett protokoll där de redovisar sina resultat. Protokollet lämnas till ansvarig för likabehandling som vidtar lämpliga åtgärder.

Postlåda där eleverna kan anmäla ärenden anonymt.

Elevrådet deltar i utvärderingen samt upprättandet av ny likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

Eleverna är delaktiga i de olika momenten i det främjande arbetet.

Friends-enkät genomförs med utvalda klasser samt analyseras tillsammans med personal från Friends.

Aktivt arbete i klasserna kring våra ledord hänsyn, respekt och attityd.

4. Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt utveckla en skolmiljö där alla elever känner sig trygga och utvecklas.

Skolan har en likabehandlingsgrupp som träffas en halv dag varje vecka, gruppen är även representerad i ledningsgruppen. Gruppen arbetar med inkomna diskriminerings- och kränkingsärenden som dokumenteras enligt bilaga 1-5.

Aktuella ärenden samt ärenden som kommit upp hos elevhälsan eller aktuella samhällsproblem relaterade till diskrimineringsgrunderna analyseras och åtgärdas utifrån ett strukturellt perspektiv. Utifrån analysen samt vår handlingsplan för åk1-6, bilaga 6, planeras olika temaområden som utmynnar i två temaveckor per läsår.

Diskussioner i elevgrupp kring trivsel och gemenskap via klassråd, elevråd och fritidsråd minst en gång i månaden.

Utarbetade rutin för besiktning av skolans miljö för att snabbt åtgärda det som har gått sönder eller förstörts. Eleverna ska vara delaktiga i "besiktningen" samt det åtgärdande arbetet som följs upp med skyddsronde vecka 45 och 11.

Gruppstärkande övningar, t.ex. Friends, görs i klassrummen av klasslärare.

Mellanstadiet ordnar minst en "må-bra-dag" per läsår.

Skolbibliotekarien har bokprat och högläsning vid klassernas bibliotekstid som är kopplat till HBTQ-teman.

Skolsköterskan träffar eleverna i åk 6 för "tjej- och killsnack".

Fritids arbetar med normbrytande "Fylleri/målarpaper"

Förskoleklass läser, leker och pratar om diskrimineringsgrunderna på många olika sätt i ett ständigt pågående arbete.

5. Förebyggande arbete

Regelbundna kartläggningar av såväl den egna verksamhetens organisation och arbetssätt som av elevernas trygghet och trivsel samt av deras uppfattning om förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska genomföras.

Redogör för de konkreta och uppföljningsbara målen för arbetet att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i skolan utifrån kartläggningen.

Redogör för insats; Vad ska göras, när ska det göras, vilka resurser finns avsatta för detta, vem är ansvarig, hur och när utvärderar vi insatsen?

Vad	När	Resurs/Ansvarig	Utvärdering
Åldersblandade grupper fk-3, åk 4–6, genomförs samt tvärgrupps-aktiviteter på de olika stadierna för att stärka vi-känslan.	Vid skolstart samt fortlöpande under skolåret.	Arbetslagen ansvarar för planering och genomförande.	Läsårsslut
Aktiva rastvärdar och rast-aktiviteter	Samtliga raster	Fritidspersonal och lärare på lågstadiet	Läsårsslut
Zonindelad skolgård	Samtliga raster	Lågstadiets personal	Läsårsslut
Likabehandlingsgrupp	Varje vecka	Rektor delegerar	Läsårsslut
Friends-enkät	HT -19	Rektor delegerar	Under ht när resultaten från enkäten kommit.
Droger – Aktiv skola			

6. Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Redogör för rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Förhindra och förbjuda

Ingen form av kränkande behandling mellan elev-elev, elev-vuxen, vuxen-elev och vuxen-vuxen tolereras. Vid eventuell kränkande behandling skall skolan agera aktivt. Se plan för åtgärdande arbete, sidan 13-14.

Minst två rastvärdar, med västar, finns schemalagda för varje rast samt att elever utifrån behov har ett eget vuxenstöd på rasten.

Postlåda finns där eleverna kan anmäla ärenden anonymt.

Förslag på observationer i klassrum

Sitt i klassrummet innan eleverna kommer och observera:

- Hur går man in i klassrummet?
- Hur reagerar övriga i klassrummet när någon kommer in, skillnad beroende på vem som kommer in i rummet?
- Vem är först in i rummet, sist in i rummet?
- Kroppsspråk/skratt/suckar/stön/kommentarer/viskningar.
- Hur är stämningen i klassen?
- Hierarkin – kung/drottning – styr någon över någon/några?

Förslag på kartläggningsfrågor att använda i samband med utvecklingssamtal

- Finns det någon i klassen som brukar bestämma?
- Finns det några som brukar hänga på den som bestämmer?
- Finns det någon i klassen som inte har det bra?
- Vad kan du göra för hen?
- Vad kan hen bidra med?

Enkät

Årlig enkät med utvalda klasser.

7. Åtgärdande arbete

Redogör för rutiner för att utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Samtalsledare – två representanter från likabehandlingsgruppen.

Dokumentation – Korta, daterade, anteckningar av händelser, beslut, åtgärder och planering.

Gallring – Dokumentation kring avslutade ärenden följer kommunens gallringsregler.

Händelse/Åtgärd	När	Hur/Dokumentation	Åtgärdsansvarig
1a. Elev kränker elev	Samma dag	Till berörd klasslärare på lämpligt sätt	Samtliga på skolan, såväl personal som elev
1b. Vuxen kränker elev	Samma dag	Eleven berättar för valfri vuxen som rapporterar direkt till rektor	Rektor
2. Dokumentation, enklare ärenden	Samma dag	Egen dokumentation	Den som sett eller hört händelsen, eller som fått den berättad av en elev/vårdnadshavare
Dokumentation, vid allvarigare fall eller upprepad kränkning	Samma dag	På anvisad blankett (bilaga 1)	Likabehandlingsgruppen tar över ansvaret och följer arbetsgången enligt punkterna 3-6.
3. Samtal med den som diskriminerats eller utsatts för kränkande behandling.	Snarast	Blankett, bilaga 2	Samtalsledare
Information till vårdnadshavare	Samma dag som samtal skett	Telefon/SMS/Mail, blankett, bilaga 4	Samtalsledare
4. Samtal med den/de som diskriminerat/kränkt	Efter samtal enl. p. 3	Blankett, bilaga 3	Samtalsledare eller om så bedöms biträdande rektor/rektor
Information till vårdnadshavare	Samma dag som samtal skett	Telefon/SMS/Mail, blankett, bilaga 4	Samtalsledare
5. Uppföljningssamtal med den utsatte och de som diskriminerat/utsatt någon för kränkande behandling.	En till två veckor efter samtal enl. p. 3-4	Blankett, bilaga 5	Samtalsledare

Händelse/Åtgärd	När	Hur/Dokumentation	Åtgärdsansvarig
6. Om diskriminering/ kränkning ej upphör, möte med vårdnads- havare	Snarast	EHM-protokoll	Rektor och samtals- ledare
7. Allvarlig förseelse	Omgående	Polisanmälan	Rektor

8. Förankring, hur görs planen känd?

Beskriv hur planen och likabehandlingsarbetet förankras hos samtliga elever, vårdnadshavare och personal.

Likabehandlingsplanen och planen för kränkande behandling publiceras på Stenhamreskolans hemsida (www.ljusdal.se).

Planen presenteras;

- av rektor vid höstterminens föräldramöte,
- för elevrådet där elevrådsrepresentanterna berättar om planen i sina respektive klasser och samlar in eventuella synpunkter,
- på personalkonferens varefter den återfinns som en stående punkt på ae-mötena under hela läsåret.

9. Uppföljning och utvärdering

Redogör för när och hur uppföljning av planen sker (datum) samt vem som har ansvar för detta.

Utvärdering och uppdatering av Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling - personal

Vad	När	Hur/Dokumentation	Vem
Genomgång och utvärdering inför kommande års värdegrundsarbete	Juni, a-dagar	Protokoll	Rektor/arbetslagsledare.

Utvärdering och uppdatering av Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling – elever

Vad	När	Hur/Dokumentation	Vem
Genomgång och utvärdering inför kommande års värdegrundsarbete	Maj/Juni	Protokoll	Mentor

Bilaga 1

ANMÄLAN TILL LIKABEHANDLINGSGRUPPEN – mailas till Anna

.....
Datum

.....
Anmälare

**Namn och klass på de inblandade samt vårdnadshavares namn och kontaktuppgifter.
Om vuxen är inblandad – uppge också funktion.**

Namn	Klass	Vårdnadshavares namn och kontaktuppgifter

Vad har hänt, och när?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Har mentor eller annan vuxen försökt att lösa problemet?

Nej Ja Vem?

Hur gick det?

.....
.....

Bilaga 2

Dokumentation – Samtal med den diskriminerade/kränkte

.....
Datum

.....
Samtalsledare

.....
Elevens namn

När började kränkningarna/trakasserierna?

.....
.....

Inblandade:

- Namn och klass,
- Är vissa mer aktiva än andra?
- Var och när händer det?
- Är det fler personer än du som blir utsatt?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Har du tidigare pratat med någon om den här situationen, och i så fall vem?

.....
.....

.....
.....
.....
.....

Fler inblandade?

- Namn och klass

.....
.....
.....

Har du något mer som du vill berätta?

.....
.....
.....

Överenskommelse:

Det här ska du göra för att detta skall upphöra:

.....
.....
.....

Behöver du stöttning av skolan för att klara detta? I så fall vad vill du ha hjälp med?

.....
.....

Informeras om tid för uppföljning:

.....

Återkoppling till mentor

mail

personligen

Bilaga 4

Dokumentation – Samtal med vårdnadshavare

.....
Datum Telefonkontakt/Mail/SMS Personligt möte

.....
Samtalsledare

.....
Elevens namn

.....
Vårdnadshavarens namn

Informera vårdnadshavaren om innehållet i bilaga 2 och 3.

Efter att ha meddelat, i förekommande fall, att diskrimineringen/kränkningen omedelbart måste upphöra verkar vårdnadshavaren vilja samarbeta med skolan för att nå resultat?

Ja Nej

Vårdnadshavarens kommentar:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Eventuell överenskommelse:

.....
.....
.....

Bilaga 5

Dokumentation – Uppföljning elev

.....
Datum

.....
Samtalsledare

.....
Elevens namn

Nuläge

.....
.....
.....
.....

BESLUT:

Ärendet avslutas Ärendet fortlöper

Kontakt med vårdnadshavare mail/SMS telefon.
Eventuella kommentarer

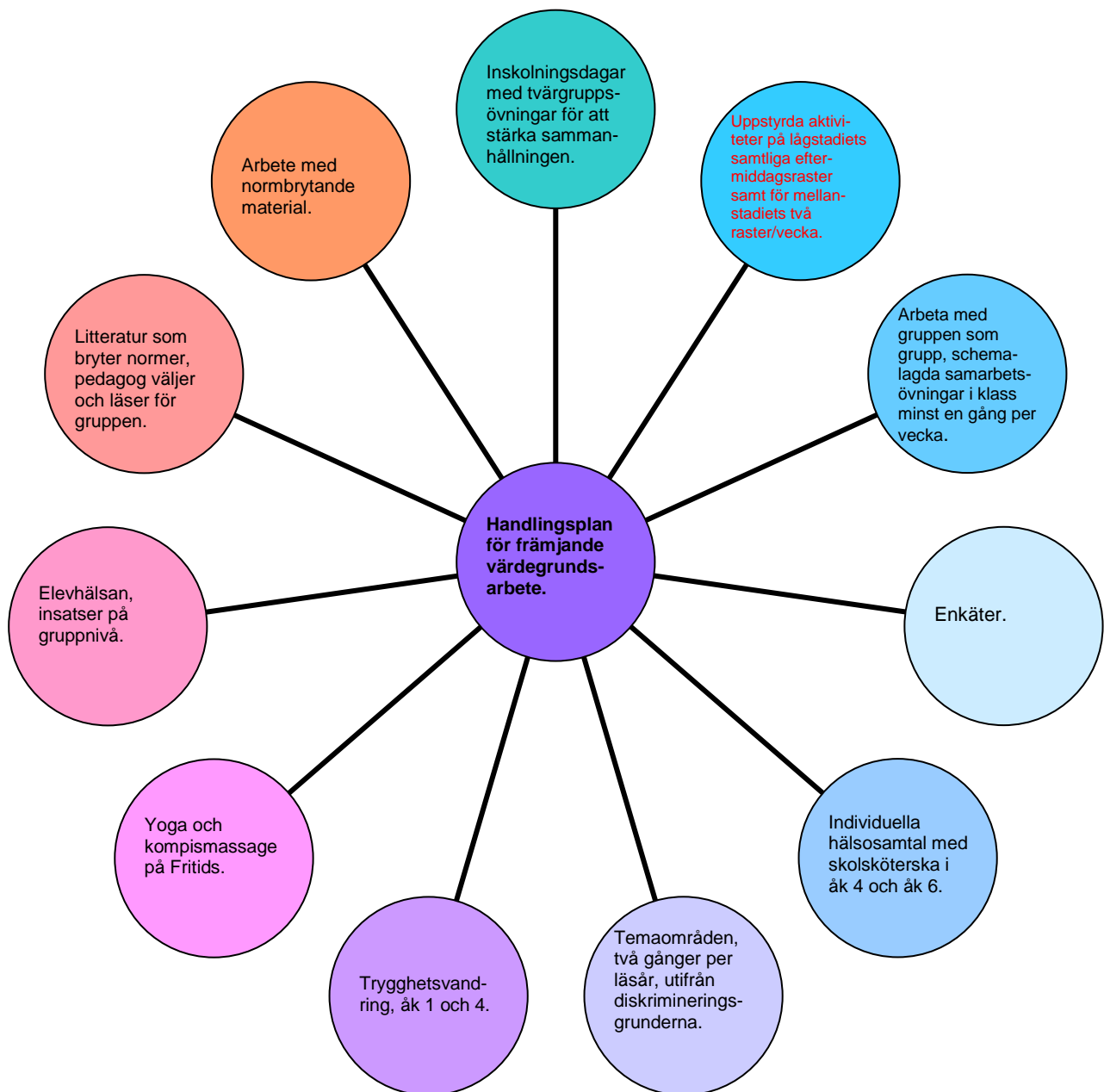
.....
.....

Återkoppling till mentor mail personligen

Bilaga 6

Främjande arbete åk 1-6

TRIVSELSREGLERNA ÄR;

- HÄNSYN**
- RESPEKT**
- ATTITYD**